

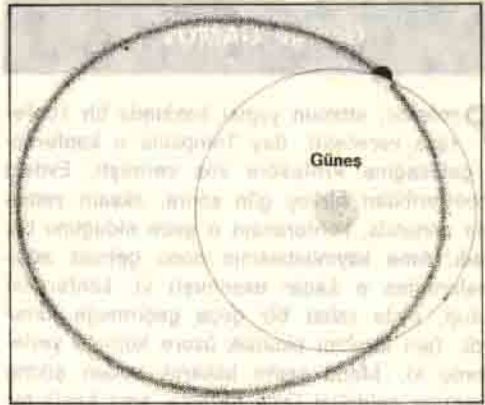
AYIN İLGİNÇ GÖK OLAYLARI

Dr. İ. Ethem DERMAN

Bir okuyucumuz belirli bir akanyıldız yağmurunun niçin her yıl aynı tarihte meydana geldiğini öğrenmek istemiş. Bu soruyu belki siz de kendinize bazen sormuşsunuzdur, bu nedenle burada yanıtlamaya çalışacağım.

Dönemsel bir kuyrukluyıldız Güneş'e her yaklaşıp uzaklaştığında, O'nun etkisi ile arkasında birtakım küçük toz parçacıkları bırakır. Zamanla bu parçacıklar tüm KY yörüngesini kaplar ve çoğu zaman, artık o KY'yi göremeyiz, zaman içinde parçalanıp yok olmuştur. Ama kalıntıları hemen hemen aynı yörüngeyi takip ederler. Şekilden de görüldüğü gibi, eğer Dünya'mızın yörüngesi, KY kalıntılarının yörüngesini keserse, birkaç gün süren ve belirli bir adı olan bir akanyıldız yağmuru olur. Bu kesişme konumu, Dünya yörüngesinin belirli bir noktasında olduğundan; yani o konum 4 zamanla değişmediğinden söz konusu akanyıldız yağmuru, her yıl aynı günlerde meydana gelir. Parçacıkların yörünge düzlemi ile Dünya'nın yörünge düzlemi arasında daima bir açı olduğundan; eğer kesişme varsa, bu sadece bir noktada olur.

Merkür gezegeni, 14 Eylül saat 04'de en büyük batı uzanımında olacak. Güneş'ten 18 derece ayrık bulunacak gezegeni, o gün sabahleyin güneş doğmadan önce görmemiz olası. Ayrıca, 4-8 Eylül tarihleri arasında, yine sabahları Merkür, Aslan takımıyıldızının en parlak yıldızı olan Regulus'un 2-3 derece

güneyinde olacak. Regulus yıldızından hareket ederek, bu hep kendini gizleyen gezegeni görebilirsiniz. Güneş doğmadan yaklaşık bir saat önce, doğu çevresinde beliren iki parlak gökcisminden üstteki Regulus, alttaki Merkür'dür. Güneş battıktan hemen sonra batı çevresinde gözükmeye başlayan Venüs ise, 19 Eylül günü Spika yıldızının 3-4° kuzeyinde, 27 Eylül günü ise Ay'ın güneyinde bulunacak. Bu günlerde Venüs çok parlak olacak, dolayısıyla tan sırasında olmasına karşın, çok rahat görülebilecek. Mars 2 Eylül günü Ay'ın güneyinde, 3 Eylül günü ise Antares yıldızının 2 derece kuzeyinde bulunacak. Jüpiter 3 Eylül gece yarısı, Satürn ise 27 Eylül akşamı Ay'ın kuzeyinde bulunacak. Ay, o gün Satürn'ü örtecek, ama bu olay ülkemizden değil, Yeni Zelanda ve Antarktika'dan görülebilir. 22 Eylül günü saat 23.33'de sonbahar ekinoksu, yani gece ve gündüz birbirine eşit olacak, Ay, 2 Eylül saat 13'de ilkindördün, 10 Eylül saat 10'da dolunay, 18 Eylül 13'de sondördün ve 25 Eylül saat 06'da yeniay evresine girecek. Ayrıca 11 Eylül saat 16'da Ay, yörüngesinin enöte, 25 Eylül saat 06'da ise enberi noktasında bulunacak. Tüm gözlemci arkadaşlara bol yıldızlı geceler. ■